

Vybrané exponáty výstavy *Komu asi patřila? Knihy a jejich lidé – sběratelé i nepřátelé*

1. Melantrichova Biblí česká (Praha, 1567) s cenzurním přípisem Antonína Koniáše

Knihovna Národního muzea.

2. Renesanční památník Václava Haugvice z Biskupic z let 1625–1627

Koupeno od Dr. Otakara Kruliše-Randy ze Suchdola 21. 6. 1950.

Knihovna Národního muzea.

3. Sebastian Brant: Stultifera navis (Basilej, 1497)

Prvotisk z Ototského knihovny Loď bláznů, ilustrovaná 118 dřevořezy atributovanými Albrechtu Dürerovi.

Knihovna Národního muzea (Ototského knihovna).

4. Prostřelená kniha neboli kniha s kulkou

Pátý díl šestisvazkového souborného vydání divadelních her italského herce a dramatika Evarista Gherardiho (ca 1662–1700) z knihovny Františka Antonína hraběte Hartwiga z r. 1721. Čeho byla tato kniha asi svědkem? Pokusu o sebevraždu majitele? Výstřelu z nerozvážnosti? Stala se terčem nějakého „biblioklasta“? Anebo je pachatelem příslušník armády, který si střelbou do knih krátil dlouhou chvíli? V r. 1945 totiž přešel zámek z rukou Hartigů do správy československé armády. Pravdu se už asi nikdy nedovíme. Skutečností zůstává, že kniha atentát přežila (na rozdíl od zámeckého objektu, který byl v r. 1985 zbourán) a dodnes je součástí knižní sbírky zámecké knihovny Hartigů uložené v Knihovně Národního muzea.

5. Officium blahoslavené Marye Panny za blahoslavenou smrt od sv. Bonaventury (Praha, 1653)

Unikátní drobný tisk, který Václav Krolmus (1790–1861), vlastenecký katolický kněz, sběratel lidové slovesnosti, získal patrně při své kněžské praxi a poté daroval Národnímu muzeu (sbírky Knihovny Národního muzea obohatil svými četnými knižními dary v letech 1831–1858). Tisk získal vskutku originálním způsobem, jak to dokládá jeho zápis v knize: „V kryptě otevřené Svatomášské na Praze v září 1853 mrtvole odňal V. Krolmus“.

6. Špalíček kramářských tisků Veroniky Alšové, jejího syna malíře Mikoláše Alše (1852–1913) a jeho příbuzného Josefa Váchala

Josef Váchal písničky pravděpodobně v r. 1911 opravil, převázal do hnědé vepřovice a opatřil novým ručně psaným titulním listem se svým podpisem. Na předádku vlepil své exlibris. Mikoláše Alše provázely kramářské písničky od dětství, protože je kupovala a zpívala jeho matka, a jedno ze svých nejznámějších děl *Špalíček národních písní a říkadel* (1906) nazval právě podle tohoto souboru světských a nábožných písní. Špalíček inspiroval k tvorbě i Josefa Váchala – využíval výtvarné i literární stránky kramářských písní jako inspirace k vlastní tvorbě. V r. 1963 špalíček koupil „za 200 Kčs od Mistra Josefa Váchala“ sběratel Rudolf Hlava (1911–1988).

7. Kniha hostů dnes již neexistujícího Šramotova mezinárodního restaurantu z let 1923–1950 zakoupená do Národního muzea r. 1974

Mezi podepsanými se objevují význačné osobnosti tehdejšího předválečného pražského politického, hospodářského, kulturního a vojenského života, často účastníci oficiálních schůzí, konferencí, recepcí a slavnostních banketů. Restaurant se nacházel v přízemí v domě č. p. 584, tzv. Šramotově paláci v Praze na Příkopě, a velkokavárna Lloyd, „největší, nejkrásnější a nejvzdušnější kavárna moderní Prahy“ nad ním ve dvou poschodích. Restaurant i kavárna byly zrušeny v 50. letech 20. století a přeměněny na bufet a restaurant Moskva.

